

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

Кафедра географії та геоекології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

_____ Семенюк Л.Л.

«_____» _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ
КРАСЗНАВЧО-ТУРИСТИЧНОЇ РОБОТИ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ
(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань _____ ***01 Освіта*** _____
(шифр і назва напрямку підготовки)

ОПР _____ ***Бакалавр*** _____

спеціальність _____ ***014.07 Середня освіта (Географія)*** _____
(шифр і назва спеціальності)

факультет _____ ***природничо-географічний*** _____
(назва факультету)

Робоча програма з дисципліни «Теорія та методика організації краєзнавчо-туристичної роботи в закладах освіти» для студентів за напрямом підготовки/спеціальністю: 014.07 Середня освіта (Географія)

Розробники: к.г.-м. н., доцент Вовк В.М.

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри географії та геоекології

Протокол від « ____ » _____ 20__ року № ____

Зав. кафедри Семенюк Л.Л. _____
(прізвище та ініціали) (підпис)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання*
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Галузь знань <i>0401 Природничі науки</i> (шифр і назва)	За вибором	
Блоків/модулів – 1	Напрямок підготовки/ спеціальність: <i>014.07 Середня освіта</i> <i>(Географія)</i> (шифр і назва)	Рік підготовки	
Розділів/змістових модулів – 2		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання -)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		8-й	8-й
		Вид контролю:	
	екзамен	екзамен	
	Лекції		
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: 2	Освітньо-професійний рівень: бакалавр	12 год.	4 год.
		Практичні, семінарські:	
		18 год.	4 год.
		Лабораторні:	
		год.	год.
		Самостійна робота:	
		46 год.	82 год.
		Індивідуальні завдання:	
		год.	год.
	Консультації:		
	14 год.	год.	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 31

для заочної форми навчання – 8,8%

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ, ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання дисципліни „Теорія та методика організації краєзнавчо-туристичної роботи в закладах освіти” є формування у студентів організаційно-методичних навичок і вмінь щодо організації в шкільних умовах вивчення рідного краю і використання краєзнавчого матеріалу в навчально-виховному процесі.

Головне **завдання** курсу “Теорія та методика організації краєзнавчо-туристичної роботи в закладах освіти” полягає у формуванні в студентів організаційно-методичних навичок і вмінь щодо організації шкільної туристсько-краєзнавчої роботи, використання краєзнавчого принципу у навчальному процесі.

Передбачено набуття знань про методи дослідження природи, історії, культури, економіки рідного краю з метою використання краєзнавчого матеріалу в курсах шкільної географії та позакласної туристсько-краєзнавчої роботи.

Важливим є також набуття практичних навичок з організації туристсько-краєзнавчої роботи в школі, організації та проведенню туристських походів, експедицій та екскурсій із школярами, організації роботи шкільних краєзнавчих музеїв, участі у різноманітних туристських і краєзнавчих заходах.

Програмні компетентності (відповідно до ОПП)

Інтегральна: Здатність розв’язувати професійні проблеми та спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти та організації краєзнавчо-туристичної роботи.

Загальні:

- **ЗК1** - знання та розуміння предметної області географії та розуміння професійної діяльності вчителя.
- **ЗК3** - здатність до критичного осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей;
- **ЗК5** - здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, набувати спеціалізовані концептуальні знання в процесі навчання;
- **ЗК6** - здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати проблеми, генерувати нові ідеї;
- **ЗК9** - здатність до прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування;
- **ЗК10** - здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- **ЗК11** - здатність спілкуватися державною мовою (як усно, так і письмово), використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності;
- **ЗК12** - навички міжособистісної взаємодії, уміння працювати автономно та в команді
- **Професійні:**
- **ФК2** - здатність застосовувати базові знання у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі, геосфер, материків і океанів, України,

- природних ресурсів та природокористування, природних і суспільних територіальних комплексів;
- **ФК3** - здатність використовувати поняття, концепції, парадигми, теорії географії для характеристики географічних явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, в межах України, локальному);
 - **ФК7** - володіння методикою географічних досліджень, здатність виконувати польові дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів, педагогічні дослідження, інтерпретувати отримані результати досліджень, застосовувати їх у професійній діяльності;
 - **ФК8** - здатність до виконання функціональних обов'язків вчителя географії та класного керівника, педагогічного мислення, осмислення та аналізу педагогічної дійсності, застосування творчого підходу до педагогічної діяльності, моделювання та розв'язування педагогічних ситуацій, планування навчально-виховної роботи з дітьми, педагогами та батьками, застосування індивідуального підходу, розвитку творчих здібностей, активізації пізнавальної діяльності, дотримання педагогічного такту.
 - **ФКС1** - здатність застосовувати знання теоретичних основ географії туризму в професійній діяльності, визначати об'єктно-предметну суть, мету, завдання географії туризму, характеризувати види та форми туризму, розкривати соціально-економічне значення туризму як виду людської діяльності.
 - **ФКС2** - здатність планувати, організовувати та проводити краєзнавчо-туристичні заходи, розробляти туристські маршрути та тури відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці, основ гігієнічного та медичного забезпечення, згідно правил та встановленого порядку оформлювати туристські документи, розробляти маршрути, укомплектувати групи, готувати необхідне спорядження для туристичного походу.
 - **ФКС3** - здатність організовувати краєзнавчо-туристичну та/або спортивно-туристську роботу в закладах освіти, в тому числі роботу краєзнавчо-туристичного гуртка.
 - **ФКС4** - здатність організовувати шкільне та туристичне краєзнавство, проводити краєзнавчо-туристичні дослідження своєї місцевості, збирати, упорядковувати і використовувати краєзнавчі матеріали, працювати з різними джерелами краєзнавчої інформації.
 - **ФКС5** - здатність розробляти різні види екскурсій з урахуванням пізнавальних потреб, культури, релігії рекреанта, на підставі знань ресурсів рекреаційного регіону, існуючих технологій розробки екскурсійної програми, методик проведення екскурсій; володіння методикою організації музейної справи.
 - **ФКС6** – здатність пояснювати базові економічні категорії і закони, принципи економічних відносин і господарського механізму в умовах обмеженості ресурсів, характеризувати складові економічної системи і економічних відносин, механізмів їх функціонування і розвитку.
 - **ФКС 7** – здатність характеризувати закономірності просторової організації туристичних ресурсів світу, окремих країн та України, аналізувати

рекреаційно-туристичний потенціал регіонів та країн світу для розвитку різних видів туризму, характеризувати рекреаційні регіони України та світу, різні види туризму.

- **ФКС 8** – здатність характеризувати геопросторові аспекти організації та функціонування міжнародного туризму як однієї з організаційних форм туризму, аналізувати міжнародні туристичні потоки в межах туристичних регіонів та окремих країн.

Програмні результати навчання (ПРН)

Знання і розуміння:

- **ПРН3** - *розуміє* взаємозв'язки географічної оболонки Землі та суспільства; тенденції взаємодії суспільства та природи в часовому вимірі; роль природно-географічних факторів у розвитку суспільства на різних етапах; *пояснює* зміни, які відбуваються у географічному середовищі під впливом природних і антропогенних чинників, *формулює* наслідки і детермінанти в контексті концепції сталого розвитку людства, *усвідомлює* важливість збереження навколишнього середовища, охорони біологічного різноманіття, природоохоронної та природно-заповідної діяльності;
- **ПРН4** - *знає* психолого-педагогічні аспекти навчання і виховання учнів: особливості розвитку психіки та свідомості, вікові та індивідуальні психологічні особливості особистості учня, основні психічні процеси, зміст педагогічних теорій, основні категорії педагогіки, методи педагогічних досліджень, закономірності, принципи та методи навчання та виховання, функціональні обов'язки вчителя та класного керівника;
- **ПРН5** - *знає* сучасні теоретичні та прикладні основи методики навчання географії в загальноосвітній школі;
- **ПРН6** - *знає* вимоги безпеки життєдіяльності й охорони праці в загальноосвітньому навчальному закладі теоретичні основи загальної екології, геоелекології, екології людини, соціальної екології, охорони навколишнього середовища;
- сутність та педагогічне значення шкільної туристсько-краєзнавчої роботи;
- методичку краєзнавчого вивчення та дослідження своєї місцевості;
- основні форми та методи вивчення рідного краю;
- методи та прийоми впровадження краєзнавчого принципу у викладанні географії
- зміст та форми позакласної туристсько краєзнавчої діяльності;
- зміст експозиції відділів природи та і господарства шкільних краєзнавчих куточків та музеїв.

Уміння:

- **ПРН12** - *аналізує* державний стандарт основної (базової) середньої школи і навчальні програми з географії для планування і конструювання основних видів навчальної діяльності учнів;

- **ПРН15** - географічно *мислить, встановлює* географічні закономірності та причинно-наслідкові зв'язки між компонентами природи та суспільства, використовує концепції, парадигми, теорії географії для характеристики географічних явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, в межах України, локальному);
- **ПРН17** - *здійснює* відбір, аналіз, представлення і поширення географічної інформації, використовуючи різноманітні письмові, усні та візуальні засоби, картографічні методи, *застосовує* ГІС-технології для вирішення задач, пов'язаних з просторово-розподіленою інформацією та створенням тематичних карт використовує програмні засоби в комп'ютерних мережах, *створює* бази даних і використовує інтернет-ресурси;
- **ПРН23** - *виконує* функціональні обов'язки вчителя географії та класного керівника, педагогічно *мислить, аналізує* педагогічну дійсність, застосовує творчий підхід до педагогічної діяльності, моделює та розв'язує педагогічні ситуації, *планує* навчально-виховну роботу з дітьми, педагогами та батьками, *застосовує* індивідуальний підхід, *дотримується* педагогічного такту.
- **ПРН24** - *застосовує* методики психодіагностики у школі з метою здійснення диференційного навчання і оптимізації навчально-виховного процесу, *прогнозує* розвиток та виховання особистості дитини, результати конкретних педагогічних впливів, *створює* сприятливий позитивний емоційний клімат на уроці, *управляє* учнівським колективом, здатен до комунікації зі спільнотами;
- **ПРН27** - *дотримується* сам під час польових і виробничої практик, та *формує* в учнів екологічні цінності й відповідальне ставлення до природи, повагу культурних цінностей і традицій місцевого населення під час краєзнавчих екскурсій і туристичних походів.
- **ПРНС 1** - *застосовує* знання теоретичних основ географії туризму в професійній діяльності, визначає об'єктно-предметну суть, мету, завдання географії туризму, характеризує види та форми туризму, розкриває соціально-економічне значення туризму як виду людської діяльності.
- **ПРНС 2** - *моделює, організовує та проводить* краєзнавчо-туристичні заходи, *вміє розробляти* туристські маршрути та тури відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці, основ гігієнічного та медичного забезпечення, згідно правил та встановленого порядку *оформлювати* туристські документи, *укомплектувати* групи, готувати необхідне спорядження для туристичного походу.
- **ПРНС 3** - *організовує* шкільне та туристичне краєзнавство, *проводить* краєзнавчо-туристичні дослідження своєї місцевості, *збирає, упорядковує* і *використовує* краєзнавчі матеріали, *вміє працювати* з різними джерелами краєзнавчої інформації
- **ПРНС 4** - *здатний організовувати* краєзнавчо-туристичну та/або спортивно-туристську роботу в закладах освіти, в тому числі роботу краєзнавчо-туристичного гуртка.
- **ПРНС 5** - *розробляє* різні види екскурсій з урахуванням пізнавальних потреб, культури, релігії рекреанта, на підставі знань ресурсів рекреаційного регіону,

існуючих технологій розробки екскурсійної програми, методик проведення екскурсій; *володіє* методикою організації музейної справи.

- **ПРНС 6** - *аналізує* міжнародні туристичні потоки, *оцінює* вплив туризму на економіку країн та регіонів, *обґрунтовує* туристичні маршрути згідно попиту і пропозицій на ринку туристичних послуг.
- **ПРНС 7** – *пояснює* базові економічні категорії і закони, принципи економічних відносин і господарського механізму в умовах обмеженості ресурсів, *характеризує* складові економічної системи і економічних відносин, механізмів їх функціонування і розвитку.
- **ПРНС 8** — *вміє пояснити* закономірності просторової організації туристичних ресурсів світу, окремих країн та України, *аналізувати* рекреаційно-туристичний потенціал регіонів та країн світу для розвитку різних видів туризму, *характеризувати* рекреаційні регіони України та світу, різні види туризму.
- **ПРНС 9** - *здатний аналізувати* геопросторові аспекти організації та функціонування міжнародного туризму як однієї з організаційних форм туризму, *характеризувати* міжнародні туристичні потоки в межах туристичних регіонів та окремих країн.
- проводить туристсько-краєзнавчі дослідження своєї місцевості;
- розробляє зміст та методику проведення туристських подорожей та екскурсій;
- складає типовий план шкільної туристсько-краєзнавчої роботи;
- складає план вивчення географії рідного краю;
- складає краєзнавчу бібліографію;
- розробляє річний план роботи шкільного туристсько-краєзнавчого гуртка;
- складає положення та розробляє сценарії загальношкільних масових заходів, а також туристсько-краєзнавчих заходів — екскурсій, походів, вечорів, олімпіад тощо.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Вступ (12 год.)

Тема 1. Методологічні основи краєзнавчо-туристичної діяльності.

Зміст понять «туризм» та «краєзнавство», спортивний туризм, класифікація туризму, основні форми краєзнавчо-туристичної діяльності, туристський маршрут, види маршрутів.

Тема 2. Організація туристсько-краєзнавчої діяльності в Україні.

Зародження та формування системи дитячо-юнацького туризму. Становлення та формування структури дитячо-юнацького туризму. Становлення сучасної організаційно-територіальної структури туризму.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Позакласна краєзнавчо-туристична робота (78 год.)

Тема 3. Методика проведення шкільних навчальних і поза навчальних екскурсій.

Мета і задачі екскурсії. Різновиди краєзнавчих екскурсій. Час проведення екскурсії; вікові особливості екскурсантів; ступінь їх поінформованості; мета проведення екскурсії. Підготовка екскурсії. Екскурсійна програма. Екскурсійні об'єкти, засоби наочності. Маршрут екскурсії, конспект розповіді. Підведення підсумків.

Тема 4. Методика проведення туристських походів.

Цілі та особливості туристського походу, організація туристського походу, основні етапи, вибір району та планування маршруту, комплектування групи, підготовка документації, розподіл обов'язків між членами групи, підготовка спорядження, організація харчування, організація медичного забезпечення, рух групи на маршруті, категорійні туристські походи, основні вимоги до організації бівуаку.

Тема 5. Методика проведення туристсько-краєзнавчих експедицій.

Краєзнавча експедиція як ефективна форма організації досліджень рідного краю. Експедиційні дослідження: завдання, зміст і базові етапи. Галузеві та комплексні експедиції. Основні етапи експедиційних досліджень. Аналіз змісту дослідницьких робіт в межах трьох етапів: підготовчого, польового та камерального. Підготовчий етап: розробка програми і методики польових робіт, форми фіксації матеріалів. Польовий період – як основний етап експедиційних географічних досліджень. Його структура: рекогносцирувальні роботи, виконання програми польових робіт; післяпольові камеральні роботи. Камеральний (завершальний)

період – аналіз, обробка та узагальнення отриманого в полі матеріалу. Польові економіко-географічні та комплексні прикладні географічні дослідження. Особливості досліджень сільськогосподарських підприємств, промислових. Дослідження транспортних пунктів і вузлів, міст. Дослідження адміністративного району. Географічні дослідження для районного планування, потреб містобудівництва, розробки земельного кадастру. Дослідження проблем перетворення природи. Обґрунтування меліорацій.. Розробка регіональних проблем.

Тема 6. Організація роботи шкільного краєзнавчого гуртка.

Організація та методичні особливості роботи гуртків. Мета краєзнавчого гуртка. Основні завдання. Програма роботи гуртка. Навчально-методичний план. Орієнтовний перелік обладнання для роботи краєзнавчого гуртка. Організація вивчення природи, населення і виробництва рідного краю. Топографічна і туристична підготовка гуртківців. Організація подорожей. Проведення краєзнавчих досліджень. Участь у конкурсах і змаганнях. Гурткова робота в системі МАН.

Тема 7. Шкільні краєзнавчі кутки та музеї.

Організація і діяльність шкільного музею, функції і форми роботи музею, Створення шкільного краєзнавчого музею на базі шкільного кабінету географії на основі зібраної учнями та вчителями колекції. Пошуково-дослідний напрям діяльності шкільного краєзнавчого музею (вивчення історії та природи краю, проведення експедиційних досліджень, складання анкет і опитування населення, пошук, вивчення і поповнення колекцій музею новими експонатами).

Тема 8. Планування шкільної туристсько-краєзнавчої роботи

Структура тематичного плану туристсько-краєзнавчої роботи залежно від віку учнів. Організаційна робота (гуртки, походи, експедиції, експонати музею, документація, обладнання, участь у конкурсах і змаганнях тощо). Підготовка керівників і активу (семінари класних керівників, керівників гуртків, вчителів географії, історії, фізичного виховання, участь в роботі семінарів, курсів тощо). План масових заходів (походи вихідного дня, тиждень туризму, шкільна краєзнавча конференція, участь в районних змаганнях, зльоті, конкурси на кращий клас з ТКД).

Тема 9. Проведення масових шкільних туристсько-краєзнавчих заходів

Особливості організації туристичних змагань і зльотів: вибір місця, забезпечення водою, дровами, під'їзду учасників, планування дистанцій, підготовка обладнання, забезпечення безпеки учасників, медичного обслуговування, підготовка роботи суддів, організація конкурсів, розважальної програми, підведення підсумків і нагородження переможців. Організація туристських походів вихідного дня – відбір учасників, маршрути руху, перевірка знань і вмій учасників в техніці орієнтування на місцевості, рух з подоланням перешкод на пересіченій місцевості, техніці туристського біваку і в знанні прийомів надання долі карської допомоги потерпілому.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів/змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	Усього	у тому числі						Усього	у тому числі					
		го	л	пр	лаб		конс		с.р	л	пр.	лаб.	інд.	кон
Розділ/змістовий модуль 1. Вступ														
Тема 1. Методологічні основи краєзнавчо-туристичної діяльності	6	1	2				3	3	0,25	0,25				3
Тема 2. Організація туристсько-краєзнавчої діяльності в Україні	6	1	2				3	3	0,25	0,25				3
Разом за розділом/змістовим модулем 1	12	2	4				6	6	0,5	0,5				6
Розділ/змістовий модуль 2. Позакласна краєзнавчо-туристична робота														
Тема 3. Методика проведення шкільних навчальних екскурсій	11	1	2			2	6	2						2
Тема 4. Методика проведення туристських походів	12	2	2			2	6	3						3
Тема 5. Методика проведення туристсько-краєзнавчих експедицій	11	1	2			2	6	3						3
Тема 6. Організація роботи шкільного краєзнавчого гуртка	11	1	2			2	6	3						3
Тема 7. Шкільні краєзнавчі кутки та музеї	11	1	2			2	6	3						3
Тема 8. Планування шкільної туристсько-краєзнавчої роботи	11	1	2			2	6	5		2				3
Тема 9. Проведення масових шкільних туристсько-краєзнавчих заходів	11	1	2			2	6	3						3
Разом за розділом/змістовим модулем 2	78	8	14			14	42	20						20
Усього годин	90	10	18			14	48	90	4	4				82

4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ (не передбачені)

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методологічні основи краєзнавчо-туристичної діяльності	2
2	Організація туристсько-краєзнавчої діяльності в Україні	2
3	Методика проведення шкільних навчальних екскурсій	4
4	Методика проведення туристських походів	4
5	Методика проведення туристсько-краєзнавчих експедицій	4
6	Проведення масових шкільних туристсько-краєзнавчих заходів	4
...	ВСЬОГО	18

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ (не передбачені)

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Методологічні основи краєзнавчо-туристичної діяльності	5
2	Тема 2. Організація туристсько-краєзнавчої діяльності в Україні	4
3	Тема 1. Методика проведення шкільних навчальних екскурсій	5
4	Тема 2. Методика проведення туристських походів	5
5	Тема 3. Методика проведення туристсько-краєзнавчих експедицій	6
6	Тема 4. Організація роботи шкільного краєзнавчого гуртка	6
7	Тема 5. Шкільні краєзнавчі кутки та музеї	5
8	Тема 6. Планування шкільної туристсько-краєзнавчої роботи	6
9	Тема 7. Проведення масових шкільних туристсько-краєзнавчих заходів	6
	Разом	48

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

1. Загальнонаукові основи краєзнавчо-туристичної роботи
2. Напрямки виховної роботи в краєзнавчо-туристичній діяльності
3. Принципи сучасної педагогіки в краєзнавчо-туристичній діяльності
4. Основні поняття та принципи краєзнавчо-туристичної роботи
5. Ретроспектива розвитку і становлення краєзнавчо-туристичній діяльності в Україні
6. Організаційні форми краєзнавчо-туристичної роботи
7. Діяльнісні форми краєзнавчо-туристичної роботи
8. Краєзнавчий компонент в системі шкільної освіти
9. Основні методи та прийоми впровадження краєзнавчого принципу у викладанні географії
10. Краєзнавчий компонент в курсі загальної географії
11. Краєзнавчий компонент в курсі географії материків і океанів
12. Краєзнавчий компонент в курсі географії України
13. Краєзнавчий компонент в курсі економічної і соціальної географії світу
14. Краєзнавчий компонент в факультативних курсах географії
15. Методи краєзнавчих досліджень під час туристських подорожей
16. Фізико-географічні дослідження під час туристських подорожей.
17. Економіко-географічні та топонімічні дослідження під час туристських подорожей
18. Обробка краєзнавчих матеріалів, зібраних в туристських подорожах
19. Навчальні програми туристсько-краєзнавчих гуртків
20. Планування роботи туристсько-краєзнавчого гуртка
21. Проведення шкільних масових туристських заходів
22. Навчальні екскурсії в природу
23. Навчальні екскурсії на виробництво
24. Призначення та особливості шкільного краєзнавчого музею
25. Підготовка і проведення екскурсій в шкільному краєзнавчому музеї
26. Методика підготовки, організації та проведення туристського походу
27. Туристсько-краєзнавча робота в літньому оздоровчому таборі
28. Організація туристсько-краєзнавчої екологічної стежки

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Основні форми навчального процесу при вивченні дисципліни:

2. навчальні заняття;
3. самостійна робота студентів;
4. робота в науковій бібліотеці ЦДПУ імені В. Винниченка та мережі Інтернет;
5. контрольні заходи..

Види навчальної роботи студентів:

1. лекція з використанням структурно-логічних схем;
2. лабораторна (практична) робота;
3. консультація;
4. екзамен.

У процесі вивчення дисципліни “Теорія та методика організації краєзнавчо-туристичної роботи в закладах освіти” застосовуються наступні методи навчання:

За типом пізнавальної діяльності:

1. пояснювально-ілюстративний;
2. репродуктивний;
3. проблемного викладу;
4. дослідницький;
5. аналітичний;
6. індуктивний;
7. дедуктивний;

За основними етапами процесу:

- формування знань;
- формування умінь і навичок;
- застосування знань;
- узагальнення;
- закріплення;
- перевірка;

За системним підходом:

1. стимулювання та мотивація;
2. контроль та самоконтроль.

За джерелами знань:

1. словесні – розповідь, пояснення, лекція;
2. наочні – демонстрація, ілюстрація.

За рівнем самостійної розумової діяльності:

- проблемний;
- частково-пошуковий;
- дослідницький;
- метод проблемного викладання.

11. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного, підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання.

При вивченні дисципліни “Теорія та методика організації краєзнавчо-туристичної роботи в закладах освіти” використовуються такі методи оцінювання знань:

- поточне опитування та тестування;
- оцінювання активності і знань студентів під час практичних і індивідуальних занять;
- модульні контрольні роботи, що передбачені навчальним планом;
- підсумковий контроль у вигляді заліку та екзамену.

Під час оцінювання знань студентів враховуються:

1. правильність і усвідомленість викладу змісту теоретичних питань, повнота розкриття понять, точність застосування наукових термінів;
2. здатність студентів встановити різницю між фактами і наслідками;
3. правильність виконання практичних завдань;
4. мовна грамотність, логічність і послідовність викладу матеріалу на папері;
5. самостійність відповіді.

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

При складанні екзамену:

Поточне тестування та самостійна робота									Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2								
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	40	100
6	6	7	7	7	7	7	7	6		

T6, T7 ... T9 – теми змістових модулів.

Критерії до бального оцінювання додаються в додатку 1.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно	не зараховано

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни “Теорія та методика організації красназничо-туристичної роботи в закладах освіти”
2. Тексти лекцій (в електронному варіанті).
3. Колекції мінералів, гірських порід, викопних решток організмів.
4. Підручники і навчальні посібники.
5. Електронні посібники.
6. Списки термінів до модульних контролів.
7. Питання для підготовки до модульних контрольних робіт.
8. Питання до колоквиумів.
9. Рисунки і таблиці у вигляді слайдів.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

3. Бардин К.В. Азбука туризма. – М.: Просвещение, 1981. – 205 с.
4. Колотуха О.В., Онищенко Є.В. Навчально-методичний комплекс курсу «Методика організації краєзнавчо-туристичної роботи». – Кропивницький: ФОП Піскова М.А., 2016. – 32 с.
5. Колотуха О.В. Дитячо-юнацький туризм в Україні. – Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В.Винниченка, 2001. – 42 с.
6. Колотуха О.В. Ресурсний потенціал дитячо-юнацького туризму в Україні. – К.: Український державний центр туризму і краєзнавства учнівської молоді, 2005. – 116 с.
7. Колотуха О.В. Ресурсно-туристський потенціал Кіровоградської області. – Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В.Винниченка, 2002. – 52 с.
8. Колотуха О.В. Туристсько-краєзнавчі маршрути Кіровоградщини. – Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В.Винниченка, 1999. – 18 с.,
9. Костриця М.Ю., Обозний В.В. Шкільна краєзнавчо-туристична робота. – К.: Вища школа, 1995. – 224 с.
10. Костриця М.Ю., Обозний В.В. Шкільна краєзнавчо-туристська робота. – К.: Вища школа, 1995.
11. Краеведение: Пособие для учителя / Под ред. А.В.Даринского. – М.: Просвещение, 1987. – 158 с.
12. Крачило М.П. Краєзнавство і туризм. – К.: Вища школа, 1994. – 191 с.
13. Курилова В.И. Туризм: Учебное пособие. – М.: Просвещение, 1988. – 224 с.
14. Обозний В.В. Краєзнавство. – К., 1997.
15. Остапец А.А. Педагогика туристско-краеведческой работы в школе. – М.: Просвещение, 1985. – 104 с.
16. Пирожник И.И. Основы географии туризма и экскурсионного обслуживания. – Минск: Изд-во „Университетское”, 1985. – 253 с.
17. Прус І.Т. Краєзнавча робота в школі. – К.: Радянська школа, 1984. – 112 с.
18. Строев К.Ф. Краеведение. – М.: Просвещение, 1974. – 144 с.
19. Туризм в школі: Книга керівника подорожжя / І.А.Верба, С.М.Голицын, В.М.Куликов, Е.Г.Рябов. – М.: Просвещение, 1983. – 160 с.

Допоміжна

5. Костриця М.Ю., Дубовіс М.С. Туристський похід вихідного дня. – К., 1989.
6. Кокарев М.Ю. Туризм – школа виховання. – Минск, 1982.
7. Линчевский Э. Психологический климат туристской группы. – М., 1979.
8. Менделевич С.В. Пора в поход! – М., 1985.
9. Обозний В.В. Туристсько-краєзнавча практика у педагогічному ВУЗі. – К., 1998.
10. Подготовка туристских общественных кадров / Сост. А.И.Дрогов. - М., 1982.
11. Спутник туриста / Сост. К.И.Вахлис – К., 1983.

12. Шальков Ю.П. Здоровье туриста. – М., 1974.
 13. Штюмер Ю.А. Опасности в туризме, мнимые и действительные. – М., 1974.

14. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Все о туризме. Туристическая библиотека. [Интернет-ресурс]. Режим доступа: <http://tourlib.net/teor.htm>
2. Туризм в Україні:
https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D1%83%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC_%D0%B2_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96
3. Курс лекцій «Краєзнавча та туристична робота» :
<http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/268/1/kraezn%20rob.pdf>
4. Краєзнавча робота в школі:
http://geografica.net.ua/publ/galuzi_geografiji/kraeznavstvo_i_turizm/kraeznavcha_robota_v_shkoli/63-1-0-817

Додаток 1

Критерії до бального оцінювання тем для складання екзамену з геології (2-й семестр)

1. Відвідування лекції з наданням її конспекту – до 1 балу.
2. Складання тесту з теми – до 2 балів.
3. Самостійне опрацювання теми з наданням її конспекту - до 0,5 бала.
4. Відвідування практичної роботи з її письмовим оформленням – до 2 балів.
5. Самостійне виконання і оформлення практичної роботи – до 1,5 балів.
6. Аргументована відповідь на запитання під час усного опитування – до 1 бала.
7. Аргументоване запитання з проблеми, що розглядається – до 1 бала.
8. Модульна контрольна робота (модуль 1) – до 5 балів.
9. Модульна контрольна робота (модуль 2) – до 5 балів.
10. Підготовка і виступ з повідомленням на тему, запропоновану викладачем – до 5 балів.
11. Підготовка і демонстрація презентації на тему, запропоновану викладачем – до 8 балів.
12. Складання екзамену – до 40 балів